

- Pozitivní vliv působnosti školy v konkurenčním prostředí a vyššího zájmu rodičů o kvalitu ve vzdělávání,
- Pozitivní vliv vyšší účasti žáka na rané fázi vzdělávání,
- Pozitivní vliv vyššího zájmu žáka o výuku,
- Negativní vliv jiného jazykového původu žáka.

(35) Další vztahy dílčích faktorů a dosahovaných vzdělávacích výsledků sledovaných zemí OECD jsou mimo jiné spojeny s lepšími výsledky dívek ve čtenářské gramotnosti, pozitivním vlivem kvality učitele (např. schopnost hodnotit žáky a zvyšovat zájem o výuku) a podobně působícím vlivem lepšího finančního ohodnocení učitelů.

(36) Informace o výše uvedených faktorech jsou ve sledovaných zemích OECD zjišťovány prostřednictvím kontextových dotazníků národních testování či jiných nástrojů sběru informací (např. národní statistiky).

(37) Mezi sledovanými zeměmi OECD lze najít různé typy zemí vzhledem k dosahované úrovni vzdělávacích výsledků na jedné straně a k rozdílům ve vzdělávacích výsledcích žáků na straně druhé. Následně vzniká potřeba volby odlišných přístupů k nastavení nástrojů vzdělávacích politik s vyšším zaměřením na zaostávající žáky v případě těch zemí, které vykazují vysoké rozdíly ve vzdělávacích výsledcích žáků.

(38) Mezi hlavní faktory přispívající ke zvyšování rozdílů ve vzdělávacích výsledcích žáků sledovaných zemí OECD patří časté opakování ročníku studia, rozdělování žáků v raném věku do škol a tříd podle jejich vzdělávacích výsledků a vysoká konkurence mezi školami.

(39) Ve sledovaných zemích OECD lze identifikovat existenci řady velkých iniciativ zaměřených na podporu rozvoje základních gramotností (např. australská iniciativa na podporu rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti, norská národní strategie *Science for the Future*). Utváření těchto iniciativ je zasazeno do metodiky procesu strategického plánování, a tedy vyžaduje formulaci hodnotícího a monitorovacího systému rozvoje základních gramotností. Ten bývá založen na využití ukazatelů kvality ve vzdělávání odvozených z výsledků národních testování. Alternativní přístup zdůrazňuje kvalitativní rozměr hodnotícího a monitorovacího systému prostřednictvím posouzení expertním týmem.

(40) Předpokladem možnosti nastavení efektivního systému hodnocení a monitorování rozvoje základních gramotností je dostupnost a kvalita statistických indikátorů, tj. SMART ukazatelů. Významnou roli v tomto ohledu hraje rovněž systematická organizace statistických indikátorů se schopností rozlišit ukazatele na úrovni vstupů – výstupů – výsledků.

(41) V případě České republiky existuje široká paleta vnitřně málo koordinovaných nástrojů podpory rozvoje základních gramotností. V tomto ohledu nejsou naplněny principy strategického plánování zejména ve vazbě na absenci systému monitoringu a hodnocení rozvoje základních gramotností a na omezenost systematické organizace statistických indikátorů.

(42) Postoje hlavních skupin účastníků vzdělávání v České republice k pozitivnímu vlivu státem organizovaného plošného testování jsou různé. Nesouhlasnou odpověď častěji uvádí skupiny ředitelů a učitelů škol, souhlasná odpověď je více typická pro skupiny zaměstnavatelů a inspektorů. Podobně různé jsou postoje hlavních skupin účastníků vzdělávání v České republice k negativním dopadům státem organizovaného plošného testování na kvalitu výuky. Obecně tak lze předpokládat existenci konfliktů zastánců a odpůrců státem organizovaného plošného testování.